Bescheidenheid, reflectie en vertrouwen in actie

Wat we kunnen leren van 2021

door Otto Scharmer

vertaling, bewerking en illustraties
Jan Jutten
www.natuurlijkleren.org

Bij het begin van het nieuwe jaar wil ik kort reflecteren op het afgelopen jaar 2021 en vooruitblikken op intenties voor 2022. Maar vooral wil ik ieder van jullie en de gehele Precencing Institute Gemeenschap bedanken voor de bijdragen aan alles wat we samen het afgelopen jaar gecreëerd hebben in deze periode van noodsituaties en sociale transformaties.

Wat hebben we geleerd van 2021?
Ik wil drie dingen onder de aandacht brengen.

Bescheidenheid

Wat we ook gedacht of voorspeld hadden dat in 2021 zou gebeuren, zeer waarschijnlijk is dat niet uitgekomen en in de loop van het jaar tal van keren veranderd. Denk bijvoorbeeld aan de aanval op het Capitool in Washington op 6 januari, de toegenomen impact van de klimaatverandering, de ontwikkelingen m.b.t. corona (Delta en Omicron): telkens weer konden we zien hoe snel de realiteit rondom ons heen veranderde. Onze vaste mentale modellen en manieren van weten moeten we vervangen door wat Edgar Schein ***'humble inquiry'*** noemt

Reflectiviteit

Als we stil staan bij de vraag hoe de samenleving reageert op de grote uitdagingen valt op hoe vaak we de oorzaak van al deze problemen vooral *buiten onszelf* zoeken in plaats van *binnen onszelf.* Deze verouderde kijk op problemen komt in alle culturen voor, maar is wel heel erg zichtbaar in de Verenigde Staten, waar ik woon. De aanslagen op het ***World Trade Center*** in New York op 11 september 2001 boden ons een kans om in de spiegel naar onszelf te kijken. Vandaag, 20 jaar nadat 'de oorlog aan terrorisme' werd aangekondigd en 8 biljoen dollars later, ontdekken we dat de vijand die we hebben betreden in feite veel dichter bij huis was.

Dit brengt ons bij 6 januari 2021. We zien nog steeds een supermacht die tot de tanden toe bewapend is tegen de bedreigingen van buitenaf, maar volledig machteloos tegen de binnenlandse terreur van witte suprematie, (d.w.z. de bedreigingen van binnenuit).

We leven in een tijd van *'reflectieve moderniteit'* die Ulrich Beck omschrijft als het averechts werken van onze acties uit het verleden op onze huidige situatie. We kunnen dit ook omschrijven als het moment van het ***'Anthropoceen'***: het tijdperk van de mens.
Het Anthropoceen is de voorgestelde naam van het tijdperk waarin het aardse klimaat en de atmosfeer de gevolgen ondervinden van menselijke activiteit.

Zo lang we echter weigeren onszelf in de spiegel te bekijken, zullen de problemen groter worden en zal het pijn lijden verder toenemen.
Pas als we eerlijk durven te reflecteren op onze eigen rol, kunnen we een begin maken met het ombuigen van ons perspectief ***van een 'silo-view'*** (ieder zijn eilandje) ***naar een 'systems view'***: een omslag van een ***egosysteem bewustzijn*** naar een ***ecosysteem bewustzijn***. Als we daarin slagen, kunnen we onze koers veranderen als een collectief, als één groot systeem. We kunnen dan dienstbaar zijn aan een radicale vernieuwing door de drie grote kloven in de samenleving te overbruggen: de ecologische, de sociale en de spirituele kloof:

- de ecologisch kloof tussen het zelf en de natuur;
- de sociale kloof tussen het zelf en de ander(en);
- de spirituele kloof tussen het zelf en het Zelf (wie ben ik nu en wie zou ik willen zijn?)

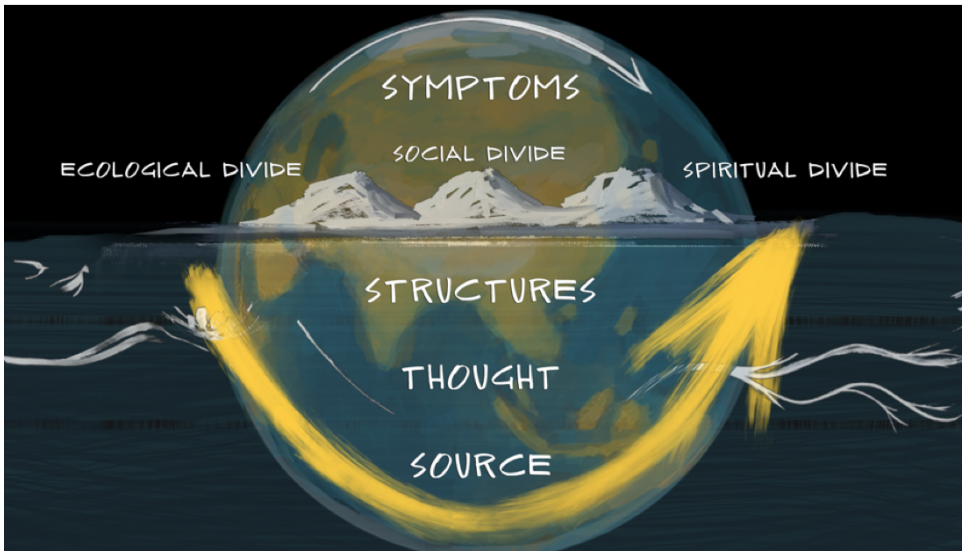

Het Presencing Institute werd 15 jaar geleden opgericht met één belangrijke missie: ontwikkelen en beschikbaar maken van werkwijzen, hulpmiddelen van voorbeelden die instituties, systemen en gemeenschappen kunnen helpen om zich om te vormen van ego- naar ecomanieren van handelen.
Dit uitgangspunt brengt me bij de derde leerervaring van 2021.

Vertrouwen in actie

Hoop en vertrouwen in onze acties worden node gemist in deze tijd. We leven in een cultuur met een grote onderstroom aan depressiviteit, spanning en angst. Waar komen hoop en vertrouwen in actie vandaan?
Ze komen vooral ***van binnenuit***. Om ze te bereiken, zullen we een omslag teweeg moeten brengen in de innerlijke bron van ons handelen.

Hoop is heel iets anders dan misleidend optimisme (‘het komt wel goed’).
Hoop en vertrouwen in actie is gefundeerd in radicaal realisme. Dit realisme is echter niet alleen gebaseerd op de *actuele werkelijkheid*, het staat tevens in contact met het *best mogelijke* dat ons nodig heeft om werkelijkheid te worden.
Vertrouwen in actie is een ‘inside job’ die van ons vraagt een verbinding te maken met ons best mogelijke (toekomstige) Zelf!

Bescheidenheid. Reflectiviteit. Vertrouwen in actie.

Wat vragen deze drie dingen van ons?
Deze eigenschappen vragen om het ontwikkelen van een andere vorm van bewustzijn. Het is nodig om omslag te maken onze oriëntaties: bewustzijn, luisteren en actie. ***van ego (van binnen onszelf) naar eco (van buiten onszelf)***.

- de omslag van de oriëntatie van het bewustzijn is de essentie van ***the open mind***
- de omslag van de oriëntatie van het luisteren is de essentie van ***the open heart***
- de omslag van de oriëntatie van de actie is de essentie van ***the open will***

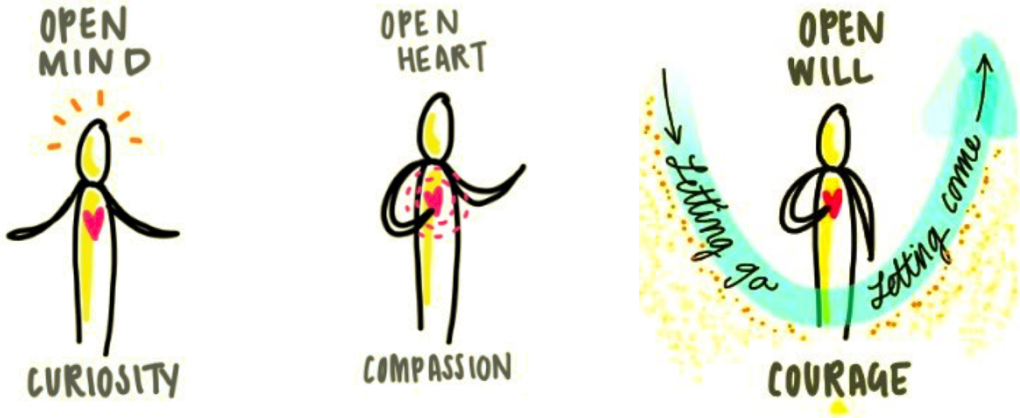

We weten dat deze diepgaande verandering van onze samenleving niet eenvoudig zal zijn. Het gebeurt niet van de ene dag op de andere. En het vraagt van ons allen het beste Zelf te laten zien, elke dag weer opnieuw. Maar ik heb er vertrouwen in dat deze benadering binnen ons bereik ligt. Het vormt immers de reden van ons bestaan; waarom we er zijn. En al deze grote en kleine veranderingen bestaan reeds in de vorm van kleine voorbeelden en prototypes over de hele wereld.

Wat is er nodig?

Hoe zal deze fundamentele verandering van onze instituties plaats vinden? In elk geval niet door het over te laten aan 'Big Money', 'Big Tech' of 'Big Gov'. Het zal aangewakkerd moeten worden door een beweging die werkt vanuit OVERAL: bottom-up, top-down, vanuit het midden, van buiten naar binnen en door talloze sector- en systeem overstijgende initiatieven.
Het begint met kleine zaadjes, deze schieten wortel, ze worden met elkaar verbonden en ze leren uiteindelijk zodanig samen te werken dat er een verandering plaats vindt in de manier waarop de grotere systemen functioneren. Deze beweging staat op dit moment nog in de kinderschoenen. Om de ontwikkeling ten volle te realiseren, is ondersteuning nodig in de vorm van ***'a school for transformation'.***

De komende twee jaar hebben we de unieke kans deze ondersteuning vorm te geven door alles wat we de afgelopen periode geleerd hebben bij elkaar te brengen. Onze visie en onze intentie voor de komende periode is dan ook om de werkwijzen, hulpmiddelen, praktijken en strategieën te integreren en uit te breiden in een nieuw platform. Voorlopig heeft dit de naam the u.school for transformation gekregen.

Als je meer wil weten en/of deel wil uitmaken van deze collectieve poging, bezoek dan onze website www.presencing.com.

Yours sincerely,
Otto Scharmer

PRESENCING INSTITUTE